

19. august 2021

SULISITSISUT: Aningaasanut inatsisissami takorluugatsialaat – isertitassalli amigaataapput

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Naalakkersuisut ilinniarsimasunik sulisoqqarnissamik, piujuaannartitsi-nissamut inerisaanissamullu pilersaarummut, aalisarnej pillugu ataatsimiititaliarsuup innersuussut-aannik malinnikkusunnerannik mittarfiliornernillu ingerlatitsiinnarnissamik pingaartitsinerat, pilluit nersualaarpaat, taamaattorli 2022-mut Aningaasanut inatsisissami sulineramik inuussutissarsiorne-rup inerisaanerullu aallutarineqarnissaannik ujartuullutik.

Piujuaannartitsineq tassaaginnanngilaq silaannaap pissusaa avatangiisillu

Suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutip ukioq manna 16. april-imeersup qulequtaqartup "Nammaqatigiinneq Patajaassuseq Siaruartorneq", quppernerani siullermi sulineramik inuussutissarsiornerup inerisaavigineqarnissaa pingaartitat 6-usut ilaattut taakkartorneqarpoq, taamaattorli sulineramik inuussutissarsiuqarnej 2022-mut aningaasanut inatsisissami suliniutissat pingaartitat 5-usut akornanniinngilaq. Tamanna Sulineramik Inuussutissarsiuqarnej qullersaata, Christian Keldsen-ip, eqqumiigaa, taassumami kissaatigisimagaluarpa Naalakkersuisunngorlaat aningaasanik inatsisissamut siunnersuummik sulianik aningaasanik isertitsissutaasussanik, oqartussat sulliviini sipaarniarnernik sulinermillu inuussutissarsiuqarnerup inerisaavigineqarneranik imalimmik saqqummiussaqaarnissaat.

Sulisitsisut nersulaarutigaa aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi piujuaannartitsinerup ilaatigut takornarialerinerami, aalisarnermi suliniutinilu allani pingaartut inissineqarsimanera, taamaattorli erseqqissarlugu piujuaannartitsineq tassaaginnanngitsoq avatangiiseq silaannaallu pissusaa, kisiannili aamma tassaasooq aningaasaqarnermi inuiaqatigiinnilu piujuaannartitsineq.

"Naalakkersuisut siunissami aningaasanut inatsisilik sinneqartoorutaasussanik siunnersuutinillu aningaasatigut nammanneqarsinnaasunik pilersitsiniarnerminni tamakkua qanoq aningaasalersorneqarnissaannik qanorlu tulleriiaarneqarnissaannik ersarissaanerat pitsaasuvoq. Taamaalillutik oqariutuutigaat Kalaallit Nunaata aningaasarnera patajaattuaannanngitsoq," Christian Keldsen oqarpoq.

"Maqaasivarali ineriartorerup suminngaanneernissaa takuusinnaannginnakku. Inatsimmi immikkut suliniutissat 5-sut qiviaannaraanni, tamarmik aningaasartuutaapput aningaasanillu isertitaqaataanatik. Inerisaaneq aningaasanullu pituttugaanngineq piumagutsigit, taava Kalaallit Nunaata sulineramik inuussutissarsiuqarnera qitiutillugu sulisariaqarpugut, qanorlu iliuutsigit pilersaarutitsinnut naapertuuttariaqarput. Ilaatigut atuarneqarsinnaavoq aatsitassarsiorneq suli aallunniarneqartoq, massakkumulli siunnerfik atuinnaaraanni siunissaq pitsaannngilaq."

Takornarialerinerup tungaatigut siunertalimmik anguniagaqarnissaq suli pisariaqarpoq

Nunarsuaq COVID 19-i pillugu killilersuutinik assigiinngitsunik eqqugaanikuvoq, nunallu avatitsinniittut avammut ammariartulernerat ilutigalugu piffiit nunallu takornarianit orninneqartartut ornigarluarneqaleqqinnissartik unammisutigaat. Tamanna ilaatigut nunarsuaq tamakkerlugu ussassaarinertigut, nunanik ornigassanillu takoqqusaarinertalitsigut, ingerlanneqarpoq.

"Tupaallaatigaarput Visit Greenland-ip suliniarneranut immikkut aningaasaliisoqarniannngimmat, aammalu takuneqarsinnaammat sulineramik inuussutissarsiornerup siuarsarnissaanut tunngasut sipaarfiunartut. Massakkorpiaq akerialanik pisariaqartitsivugut. Paasisinnaavarput suliniutit tamakkerlugit kontomut ataatsimut inissinniarneqarnerat, piviusorli tassaavoq suliffeqarfii pineqartut ikiorniarlugit ukiunut aggersunut aningaasaliisoqarsimannngimmat. Takornarialerineq ullormiit ullormut ilorraap tungaanut saannaviannngilaq, suliffeqarfili taannaavoq Corona pillugu killilersuisoqalermat annertunerpaamik eqqugaasimasooq."

Sulisitsisut qullersaatattaq erseqqissaatigaa 2022-mi akiliisitsilluni piniartitsisarnerup aalisartitsisarnerullu pingasoriaatinngornissaanik ilimasuuteqarneq imminut assortuuttoq, tassami takornariaqarnerup immikkoortortaata taassuma aningaasatigut iluanaarutaanissaanut tunngavik piingajareersimammat.

Sulisooqarniarnerup tungaatigut pisariaqartitsinerup isiginiarneqarnera pitsaasuvoq

Sulisitsisut oqarnerattut pitsaasuvoq Naalackersuisut siunnersuumminni sulisunik amerlanerusunik pisariaqartitsineq aammalu tamatuma aaqiivigineqarnissaata inuussutissarsiornermik ilinniarfiit aaqqissuussaanerisa eqqarsaatigeqqinnerisigut, nunatsinni ilinniartitaanermik minnerunngitsumillu avataanit sulisussarsiornerup pisariaqarnera, akuersaarmassuk.

"Piaartumik Fast track-imik ataavartumik aaqissuussinerup pilersitsinerullu ingerlanneqarnissaat pisariaqarpoq, pingaartumik suliat annertuut unittooqqunagit. Ilaasortatta aqquusaagaasa ilagisarpaat nunatsinnut sulisussarsiornermik sulinerit qaammatit arfinillit tikillugit sivilisussuseqarsinnaasartut, suliali ingerlanerani sulisussa q sulisinneqarsinnaanani. Tamanna akisoqalunilu imaannaanngitsuusarpoq."

Aalisarnej pillugu ataatsimiititaliarsuarmut mittarfiliornernullu tapersersuineq qujanaqaaq

2021-mi ukuaanerani ataatsimiinnissap qanilliarturnera ilutigalugu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut pingaarnertut qilanaarutaat tassaavoq suliniutit marluk oqaluuereqqinneqarnissaat, soorluttaq tamanna Aningaasanut Inatsissamut siunnersuummi taakkartorneqartoq.

"Nunannersuvoq Naalackersuisut tungaanit erseqqissaatigineqarmat aalisarnej pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa kiisalu mittarfissualiornerit pingasuusut, tassa Nuummi, Ilulissani Qaqortumilu, iluarisimaaritit tapersersoritillu. Tamakku aningaasaqarnitsinnut pingaarutilerujussuupput – siunissatsinnullumi. Taamaattumik pingaartumik ukiamut ataatsimiinnermi oqallinnissat malinnaaviginissaat qilanaaraaraagut,"
Christian Keldsen naggasiivoq.

GE: Gode tanker i Finanslovsforslag – men indtægterne mangler

Grønlands Erhverv roser Naalakkersuisut for at sætte fokus på behovet for uddannet arbejdskraft, udarbejdelse af en ny holdbarheds- og vækstplan, ønsket om at følge fiskerikommissionens anbefalinger og det fortsatte arbejde med lufthavnene, men efterlyser fokus på erhverv og vækst i finanslovsforslaget for 2022.

Bæredygtighed handler om mere end klima og miljø

Koalitionsaftalen fra 16. april i år, der bærer titlen "Solidaritet, Stabilitet, Vækst", udpegede allerede på første side erhvervsudvikling som et af sine 6 centrale emner, men erhvervsudvikling er ikke blandt Finanslovsforslaget 2022's 5 særligt prioriterede indsatsområder. Det undrer direktør i Grønlands Erhverv, Christian Keldsen, der gerne havde set det nye Naalakkersuisut præsentere et udkast til finanslov, der tydeligt satte fokus på indtægtsskabende aktiviteter, besparelser i det offentlige og generel erhvervsudvikling.

Grønlands Erhverv roser, at bæredygtighed indtager en vigtig plads i finanslovsforslaget, både indenfor turisme, fiskeri og øvrige tiltag, men understreger at bæredygtighed er mere end miljø og klimahensyn, det er også økonomisk og social bæredygtighed.

"Det er positivt at Naalakkersuisut vil skabe fremtidige finanslove med overskud og sætter fokus på at omkostningsbærende forslag skal være tydelige omkring hvordan de skal finansieres og hvordan der skal prioriteres. Det sender et signal om, at der er forståelse for at den grønlandske økonomi ikke er en uudtømmelig kilde," siger Christian Keldsen.

"Men jeg savner at se, hvor væksten skal komme fra. Alene lovens 5 særlige indsatsområder er alle omkostningsbærende, og ikke indtægtsskabende. Hvis vi vil vækst og økonomisk uafhængighed skal vi have bragt den grønlandske erhvervsudvikling i centrum, og handlingerne skal stemme overens med hensigtserklæringerne. Bl.a. fremgår det at man fortsat vil mineindustrien, men med den nuværende kurs har den svære kår."

Fortsat brug for målrettet indsats til turismebranchen

Verden har været ramt af COVID19-restriktioner og i takt med at landene omkring os genåbner er alle turistdestinationer og lande i konkurrence om at få deres turisme tilbage på benene. Det sker blandt andet igennem store nationale kampagner, der brander lande og destinationer.

"Det er overraskende, at der ikke er afsat ekstra midler til Visit Greenlands arbejde og at der generelt er udsigt til at skabe besparelser på erhvervsfremmeområdet. Det er det modsatte vi har behov for nu. Det giver mening at man vil samle alle tiltag omkring kompensationspakker på én konto, men i praksis er der ikke afsat midler til at hjælpe de berørte erhverv videre i det kommende år. Turistbranchen rejser sig ikke fra dag til dag, og det er den branche, der har lidt mest pga. de offentligt indførte Corona-restriktioner."

GE-direktøren påpeger desuden det selvmodsigende i at man i 2022 forventer at tredoble indtægterne fra betalingsjagt- og fiskeri (også kaldet trofæjagt), når man nærmest har fjernet indtægtgrundlaget for denne del af turisterhvervet.

Positivt med fokus på behov for arbejdskraft

Det er ifølge GE positivt, at Naalakkersuisut i forslaget anerkender behovet for mere arbejdskraft, og at den skal tilvejebringes ved både at gentænke strukturen for erhvervsuddannelser, uddannelse herhjemme og ikke mindst behovet for at kunne rekruttere internationalt.

"Det er nødvendigt at få etableret en hurtig behandling og implementering af en fast track ordning, så især de mange anlægsprojekter ikke går i stå. Vores medlemmer oplever, at det kan tage op til 6 måneder i sagsbehandling at få en ny medarbejder til Grønland, men man må ikke gøre brug af medarbejderen mens sagsbehandlingen pågår. Det er både dyrt og udfordrende."

Glædeligt med støtte til fiskerikommissionen og lufthavnsprojekterne

I forbindelse med at Efterårssamlingen 2021 nærmer sig, ser Grønlands Erhverv særligt frem til at følge den videre behandling af to initiativer, der også omtales i Finanslovsforslaget.

”Det er positivt, at man fra Naalakkersuisuts side tilkendegiver at man støtter op om både fiskerikommissionens betænkning og de tre lufthavnsprojekter i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq. Disse er af stor betydning for vores økonomi – og for vores fremtid. Så de debatter ser vi særligt frem til at følge med i på den kommende samling,” afslutter Christian Keldsen.